

Inhoudsopgave

DEEL 1 ■ Ter inleiding

1	Rode draden. Onderwijs in jeugdliteratuur, jeugdliteratuur in onderwijs: een inleiding	15
	<i>Piet Mooren & Jeanne Kurvers</i>	
1.1	Meesters en juffen in kinderboeken	16
1.2	Rode draden	24
1.3	Opbouw van het boek	27
1.4	Keuzewijzer en Kennisbasis	28
2	Het beslissende boek. Over kansenongelijkheid, talenten en jeugdboeken	31
	<i>Piet Mooren & Jeanne Kurvers</i>	
2.1	Smaken verschillen	31
2.2	Verborgen talenten: cultuurspreiding en onderwijsstimulering	35
2.3	Verskillende talenten: meervoudige intelligentie	37
2.4	Het beslissende boek	45
2.5	Talenten, lezen en leesbevordering	47

DEEL 2 ■ Lezen, leesbevordering en jeugdliteratuur

3	Matilda en Pudding Tarzan. Over lezers, leesvaardigheid en teksten	51
	<i>Jeanne Kurvers & Piet Mooren</i>	
3.1	Lezen van een tekst	52
3.2	Van luisteren naar zelf lezen: de ontwikkeling van leesvaardigheid	55
3.3	Welke teksten voor welke lezer?	59
3.4	Tweemaal 'zwakke' lezers	62

4	Markten en meningen. Over boekenmakers en bemiddelaars	67
	<i>Herman Verschuren</i>	
4.1	Het gelijk van de vismarkt	67
4.2	Wat voorafging, in vogelvlucht	68
4.3	Uitgeven en recenseren van kinderboeken: het begin	70
4.4	Uitgeven en recenseren nu	74
4.5	De rol van bemiddelaars	80
4.6	Institutes en bekroningen	83
5	Het spinnenweb van de leesbevordering. Lezen op beleids-, school- en klasniveau	85
	<i>Piet Mooren & Karen Ghonem-Woets</i>	
5.1	Het beleid van de school	86
5.2	De school en andere instellingen	87
5.3	De klas en de leerkracht	93
6	Ik hou van boeken. Het prentenboek als kennismaking met diverse genres	103
	<i>Piet Mooren & Karen Ghonem-Woets</i>	
6.1	Genres en leeshoudingen	104
6.2	Het prentenboek als paraplu en springplank	106
6.3	Stapelverhalen	107
6.4	Fabels	109
6.5	Sprookjes	112
6.6	Sagen en legenden	116
6.7	Tekstloze prentenboeken, strips en graphic novels	118
6.8	Liminale prentenboeken	121
6.9	Intertekstueel spel met genres	124
7	Sesam open u. Over fictie en non-fictie	125
	<i>Piet Mooren</i>	
7.1	Mijn verhaal was nog maar net begonnen	125
7.2	Fictie en non-fictie voor kinderen: genres	126
7.3	De ingrediënten van verhalen	127
7.4	Fictie en non-fictie bij Joke van Leeuwen	130
7.5	Non-fictie en informatieve verhalen bij andere auteurs	136
7.6	Werken met fictie en non-fictie in de klas	141

8	Ringel rangel ronde. Kinderrijmen, kinderverzen en gedichten met een kindperspectief	143
	<i>Piet Mooren & Jeanne Kurvers</i>	
8.1	Wat is (kinder)poëzie?	143
8.2	De orale traditie	148
8.3	Kenmerken van kindergedichten	151
8.4	Het kindperspectief	156
8.5	Bloemlezingen	158
8.6	Poëzie als kinderspel	159
9	Bikkels en leessterren. Over het behoud van de leesbegeerte	165
	<i>Erna van Koeven</i>	
9.1	Leren lezen	165
9.2	Beginnende geletterdheid	171
9.3	Gevorderde geletterdheid	179

DEEL 3 ■ Jeugdliteratuur en de schoolvakken

10	'Alles is nog onontdekt'. Versjes, liedjes en prentenboeken in de voor- en vroegschoolse educatie	187
	<i>Jeanne Kurvers & Piet Mooren</i>	
10.1	Spelen, zingen en voorlezen	187
10.2	Ontluikende geletterdheid	191
10.3	Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)	195
10.4	Het 'VVE-curriculum' en jeugdliteratuur	197
11	Kinderen van Abraham. Moraal en religie in multicultureel perspectief	205
	<i>Karen Ghonem-Woets & Piet Mooren</i>	
11.1	Theorieën over religieuze en morele ontwikkeling	206
11.2	Jeugdliteratuur over dilemma's en deugden	208
11.3	Verhalen uit religieuze tradities in de klas	213
11.4	Rituelen in verhalen en gedichten	215
11.5	Rituelen rond de dood	219

12	Als je goed om je heen kijkt, kun je overal rekenen. Jeugdliteratuur en rekenonderwijs	223
	<i>Marjolein Kool</i>	
12.1	Rekenen leren uit een leesboek gaat niet vanzelf	223
12.2	Wanneer is rekenonderwijs waardevol voor kinderen?	230
12.3	Gecijferdheid	233
13	'Als ik mijn ogen toedoe, ben ik in Honoloeloe'. Lezen met geografisch besef	241
	<i>Henk Notté</i>	
13.1	Geografisch besef	242
13.2	Ontwikkeling van het geografisch besef	245
13.3	Lezen in de aardrijkskundeles	252
13.4	Aardrijkskunde in de leesles	255
14	Kleverige draden. Lezen om de natuur beter te kennen	259
	<i>José Simons</i>	
14.1	De betekenissen van de natuur	262
14.2	Leerlijnen bij oriëntatie op de natuur	263
14.3	De toepassing: lezen in de natuurles en natuuronderwijs in de leesles	269
15	Verhalen over vroeger. Historische jeugdliteratuur en geschiedenisonderwijs	277
	<i>Cees van der Kooij</i>	
15.1	Geschiedenisonderwijs	278
15.2	Historische jeugdliteratuur	286
15.3	Criteria voor historische kinderboeken	288

16	'Ieder zingt zijn eigen lied'. Jeugdliteratuur en muziek	297
	<i>Christiane Nieuwmeijer & Herman Verschuren</i>	
16.1	Muzikale ontwikkeling in een notendop	298
16.2	Zingen en taalverwerving	299
16.3	Leren zingen	308
16.4	Luisteren	312
16.5	Zingen en bewegen	313
17	Tekenen, kijken en prentenboeken. Over de vruchtbare verhouding van woord en beeld	317
	<i>Willebrord de Winter</i>	
17.1	'Tekenen is lezen en schrijven tegelijk'	318
17.2	Verbeelding in opeenvolgende stadia	322
17.3	Kinderen laten kijken	329
18	Mine's the best. Jeugdliteratuur bij de Engelse les	337
	<i>Piet Mooren & Jeanne Kurvers</i>	
18.1	Het vak Engels op de basisschool	338
18.2	Boeken en (tweede)taalverwerving	339
18.3	Prentenboeken gebruiken in de Engelse les	341
18.4	<i>Graded readers</i> en <i>early readers</i> in de Engelse les	349
18.5	Oorspronkelijke Engelse verhalen lezen	352
19	Stoere meiden en pantoffelhelden. Sociaal-emotionele verhoudingen in jeugdliteratuur	357
	<i>Erna van Koeven & Piet Mooren</i>	
19.1	Leesvoorkeuren	359
19.2	Helden in soorten en maten	361
19.3	Het effect van hoofdpersonen	377

20 Het is feest! Vieren en delen in de klas 381

Mariska Hammerstein & Karen Ghonem-Woets

- 20.1 Soorten feesten 382
- 20.2 Kenmerken en betekenis van feesten 383
- 20.3 Vieren en informeren 384
- 20.4 Verjaardagen 386
- 20.5 Lichtfeesten 392

21 'Sterrekinderen en Achterhuizers'. Holocaust, burgerschap en jeugdliteratuur 401

Piet Mooren & Ido Abram

- 21.1 De herdenking van 4 en 5 mei 401
- 21.2 De Jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog 403
- 21.3 De Jodenvervolging in de (jeugd)literatuur 407
- 21.4 Holocaust en het herdenken op school 410

Literatuur 423

Register 452

Over de auteurs 462